

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

ARHIVAREA ELECTRONICĂ ÎN BIBLIOTECILE UNIVERSITARE: ASPECTE LEGALE ȘI DE CONȚINUT

Ana GUDIMA , Natalia CHERADI

Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice a Moldovei

Biblioteca universitară sprijină pregătirea superioară și dezvoltarea cercetării științifice

- Cu amplificarea mișcării internaționale a Accesului Deschis la cunoștințe științifice, bibliotecile universitare au misiunea de a constitui depozite digitale instituționale și de a asigura metadate de calitate, securitatea și stabilitatea materialelor.
- Bibliotecile promovează activ **beneficiile arhivării electronice** în rândul cercetătorilor, fiind conștiente că aceasta este un imperativ al timpului și o nouă cale de acces și utilizare a conținutului digital.
- Bibliotecile creează și mențin arhivele electronice deschise, ajută la publicarea revistelor OA.
- **Revistele și depozitele instituționale** cu acces deschis sunt considerate astăzi drept un nou model de comunicare științifică care schimbă paradigma publicării.

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Publicarea în Acces Deschis

- **Publicarea în IR** este digitală, on-line, gratuită, liberă de restricții privind drepturile de autor și de licențe. Ceea ce o face posibilă este Internetul și consimțământul autorului.
- IR au potențialul de a maximiza investițiile în cercetare și de a spori progresul general al științei. **Directorul OpenDOAR** (2600 arhive digitale) și **Registrul ROAR** (4053 arhive digitale) conțin repozitorii instituționale realizate în toată lumea.
- **Revistele OA**, a doua formă de oferire a accesului deschis necesită publicarea revistelor recenzate, ex. **DOAJ** (Directory of Open Access Journals), 10660 reviste academice din 135 țări ș.a. Reviste științifice cu Acces Deschis sunt furnizate și de alte sisteme: **E-Journals Library**, **The Public Library of Science (PLOS)**, **BioMed Central**, **EBSCO**, **Shpringer**, **Scopus** etc.

Inițiativa Arhivelor Deschise (OAI)

- Principalul motiv pentru care universitățile trebuie să aibă arhive instituționale este **sporirea vizibilității și impactului cercetărilor** finanțate din fonduri publice.
- Scopul principal al acestora - de **a face disponibile** articolele și preprinturile, tezele de doctorat, rapoartele tehnice, lucrările conferințelor și alte documente electronice, dintre care multe nu au canale stabile de publicare, însă joacă un rol important în activitatea științifică și didactică.
- Arhiva creată trebuie să corespundă protocolului de recoltare a metadatelor pe baza **Inițiativei Arhivelor Deschise (OAI)**. Există 12 pachete open-source pentru crearea și menținerea arhivelor OAI-compliant.

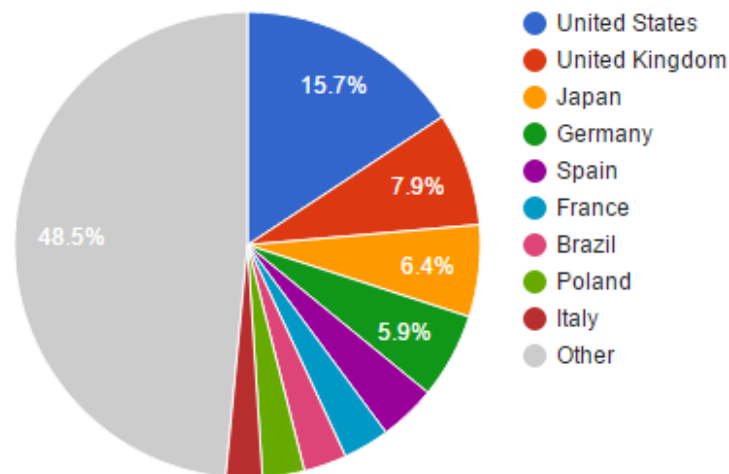

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Răspândirea depozitelor electronice cu Acces Deschis la publicațiile științifice

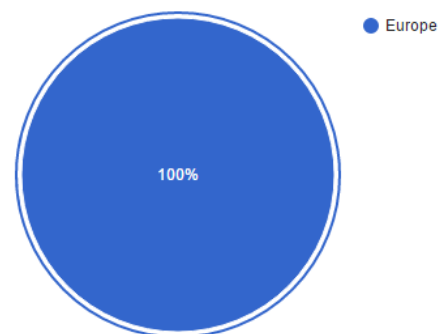
Proportion of Repositories by Country - Worldwide

Total = 2985 repositories

OpenDOAR - 27-Oct-2015

Proportion of Repositories by Continent - Moldova

Total = 1 repositories

OpenDOAR - 27-Oct-2015

Ponderea depozitelor electronice pe țări (octombrie 2015)

Sursa: Directoriul OpenDOAR [<http://www.opendoar.org/>]

Conservarea potențialului intelectual al universității

- Contrastul este evident în situația țărilor în curs de dezvoltare, acesta fiind explicat, în primul rând, de o **întârziere cantitativă**.
- Dezvoltarea arhivelor digitale deschise este cea mai eficientă modalitate de a **conserva potențialul intelectual** al țării.
- Cercetătorii sunt dispuși să arhiveze materialele, dar ar putea avea **nevoie de educație și informare** privind avantajele OA.
- Bibliotecile universitare ajută cercetătorii să depună o copie a articolelor în depozitul instituțional sau solicită de la cercetători să trimită articolele lor prin e-mail și apoi personalul bibliotecii le arhivează în depozitul instituțional.

Aspecte legale a publicării în IR

- Pentru a edita materialele în repozitoriul instituțional și a le face cunoscute publicului, trebuie respectate o serie de aspecte legislative privind [drepturile de proprietate intelectuală](#).
- [Constituția RM](#) garantează protecția dreptului de autor.
- [Codul cu privire la știință și inovare](#) al Republicii Moldova, Nr. 259 din 15.07.2004 reglementează politica de stat în domeniul științei și inovării, inclusiv și protecția proprietății intelectuale.
- Dreptul de autor a fost reglementat printr-o serie de documente reglementare. Astfel, vorbim despre lucrări ce intră sub incidența [Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe](#), de opere care se află în Domeniul Public și de cele ale căror deținători de drepturi nu sunt identificați (opere orfane).

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Aspecte legale a publicării în IR

- Comisia Europeană, în vederea armonizării legislațiilor fiecărei țări-membre, a adoptat câteva acte legislative: „*Directiva Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (2006/116/CE)*” și „*Recomandarea Comisiei din 24 august 2006 privind digitizarea și accesibilitatea online a materialului cultural și prezervarea digitală (2006/585/EC)*”.
- Deoarece, drepturile de autor constituie o problemă delicată, orice proiect de digitizare trebuie să aibă, ca primă etapă, stabilirea statutului de copyright ale documentelor care urmează a fi oferite online publicului.
- Astfel de întrebări apar și în mediul repozitoriilor instituționale. Trebuie clarificate transmiterea drepturilor și să se încheie contracte cu autorii.
- **Gestiunea colectivă:** *Cei ce creează opere - Intermediarul relației - Cei ce utilizează opere.* Propuneri: clarificarea legislației privind proprietatea intelectuală și digitizarea/accesibilitatea online a patrimoniului științific și cultural pentru a putea fi introduse în repozitorii instituționale documentele aflate sub incidența drepturilor de autor.

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Aspecte legale a publicării în IR

- Bibliotecile înregistrează într-un registru internațional ROARMAP **politicile instituționale privind OA**.
- În conformitate cu normele elaborate de către universități este asigurată **integritatea și identitatea textului autorului** din versiunea tipărită.
- În afară de politică, trebuie elaborat **regulamentul arhivei instituționale deschise** și prin ordinul rectorului personalul de cercetare trebuie să depoziteze în această arhivă versiunile electronice ale tuturor cercetărilor finalizate, inclusiv teze de doctorat, precum și lucrările publicate sau în curs de pregătire pentru publicare.
- Deschiderea accesului la textul integral este în **competența autorului**. Accesul Deschis este încurajat, dar nu este și obligatoriu. Software-ul depozitelor permite autorilor să facă o alegere între accesul deschis (Open Access-OA) sau accesul restricționat (Restricted Access-RA).

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Indicatori altmetrici și de vizibilitate

- Rezultatele cercetărilor demonstrează că pe plan internațional se auto-arhivează spontan doar **15% din 2,5 milioane articole** publicate anual.
- Universitățile manifestă un mare interes pentru **Ranking Webometrics** care reprezintă un clasament al universităților privind rezultatele prezentării activităților lor în spațiul virtual.
- În fiecare șase luni Webometrics apar modificări destul de semnificative, care reflectă rezultatele universităților în vederea promovării lor în Internet.
- Conform unui clasament recent (**octombrie 2015**) ASEM se poziționează pe locul 4231 din 12000 de universități (11997).

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

RANKING WEB OF UNIVERSITIES

Repositories

Hospitals

Business
Schools

Research
Centers

SEARCH

HOME

NORTH AMERICA

LATIN AMERICA

EUROPE

ASIA

AFRICA

ARAB WORLD

OCEANIA

RANKING BY AREAS

[Home](#) » Moldova, Republic of

About Us

- About Us
- Contact Us

About the Ranking

- Methodology
- Objectives
- FAQs
- Notes
- Previous editions

Resources

- Best Practices
- Links

Moldova, Republic of

ranking	World Rank	University	Det.	Presence Rank*	Impact Rank*	Openness Rank*	Excellence Rank*
1	2868	State University of Moldova / Universitatea de Stat din Moldova	19	1440	3519	5164	3568
2	3126	Technical University of Moldova / Universitatea Tehnica a Moldovei	19	3415	7942	4465	2524
3	4231	Academy of Economic Studies from Moldova / Academia de Studii Economice din Moldova	19	4424	2410	6816	5489
4	6648	Nicolae Testemițanu State University of Medicine and Pharmacy / Universitatea de Stat de Medicina si Farmacie	19	6135	9449	2433	4897
5	7674	Free International University of Moldova / Universitatea Libera Internationala din Moldova	19	5244	8743	4028	5489
6	11061	Cahul State University Bogdan Petriceicu Hasdeu / Universitatea de Stat Bogdan Petriceicu Hasdeu	19	12068	9394	15848	5489
7	11096	State Agricultural University of Moldova / Universitatea Agrara de Stat din Moldova	19	6680	13153	4934	5489
8	12081	Balti State University Alecu Russo / Universitatea de Stat Alecu Russo din Bălti	19	5363	15330	3205	5489
9	12489	Chișinău State Pedagogical University Ion Creangă / Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creanga	19	8736	14317	5868	5489

Clasamentul Ranking Webometrics al universităților pe țări (octombrie 2015)

Sursa: Ranking Web of World Universities [<http://pc205.filol.csic.es/universities/en>]

Schimbări pozitive

- Schimbările pozitive privind **vizibilitatea cercetărilor** pot fi realizate cu crearea depozitului digital.
- Implicarea bibliotecilor în promovarea repozitoriilor și asistența cercetătorilor pentru auto-arhivare sporește **procesul de creare** a depozitelor digitale instituționale.
- Demonstrarea lumii științifice occidentale a potențialului țărilor în curs de dezvoltare.
- Colaborarea poate fi dezvoltată prin utilizarea comună a resurselor și a tehnologiilor, evitându-se astfel costurile (sau reduse la minimum), în crearea arhivelor cu acces deschis prin participarea în proiecte și consorții (**MISISQ**).

Implementarea Accesului Deschis în ASEM

- Pentru implementarea Accesului Deschis în ASEM, Biblioteca a elaborat două documente care **instituționalizează OA**, aprobate prin Decizia nr. 2/3 a Senatului ASEM din 24 decembrie 2012.
- *Politica instituțională a Academiei de Studii Economice din Moldova privind Accesul Deschis*. ASEM este interesată de promovarea unei noi paradigme a OA pentru a oferi mai multe beneficii pentru știință și societate. Publicațiile cercetătorilor vor avea o vizibilitate crescută, un impact și prestigiu mai mare în comunitatea științifică.
- Politica prevede ca toate publicațiile științifice, elaborate în baza proiectelor de cercetare finanțate de stat și din granturi, să fie **incluse** în Repozitoriul Instituțional ASEM la data publicării sau în caz de embargo, nu mai târziu de șase luni de la publicare.

Implementarea Accesului Deschis în ASEM

- **Permișiunea acordată** de către autori reprezintă o licență, neexclusivă, irevocabilă care exercită toate drepturile în conformitate cu drepturile de autor, ea permite distribuirea în OA a materialelor publicate cu condiția că acestea nu vor fi utilizate cu scopul de a obține profit.
- Politica instituțională a ASEM se va înregistra în formă de **mandat instituțional** în registrul **ROARMAP** (Registry of Open Access Repositories Mandatory Archiving Policies) care autorizează Accesul Deschis la rezultatele cercetărilor științifice, realizate din fonduri publice.
- Repozitoriul instituțional ASEM va fi înregistrat în Registrul Arhivelor cu Acces Deschis **ROAR**.
- Este necesar de a studia cadrul normativ al instituției pentru a iniția corect procedura de implementare a Accesului Deschis la informația științifică, a conlucra cu responsabilii de activitatea științifică pentru a stabili cerințele legale care trebuie îndeplinite.
- Politica se aplică la toate articolele științifice publicate pe perioada în care autorul activează în cadrul ASEM, cu excepția publicațiilor realizate înainte de adoptarea acestei politici.

Reglementarea IR

- *Regulament cu privire la organizarea și funcționarea Repozitoriului Academiei de Studii Economice din Moldova* definește IR, determină scopurile, principiile creării Repozitoriului ASEM, reglementează relația cu autorii articolelor științifice, identifică tipurile de materiale, care sunt plasate în Repozitoriu, stabilește ordinea plasării publicațiilor în Repozitoriu, formulează interdicțiile de utilizare.
- Drepturile morale ale autorului nu sunt alienabile și se păstrează după autor indiferent de metoda de publicare.
- Dreptul exclusiv la publicație autorul îl realizează, prin luarea în mod voluntar a deciziei privind prezentarea publicației sale pe Internet.

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Obstacole în calea accesului deschis la cunoștințe

- Lipsa de sprijin instituțional eficient; lipsa încrederii pentru cadrul juridic și drepturile de autor; utilizarea insuficientă a tehnologiilor de Internet; lipsa de profesioniști.
- Atât timp cât există această situație, oameni de știință din țara noastră vor rămâne **izolați**, iar munca lor va avea un **impact nesemnificativ** asupra dezvoltării științei.
- Arhivele electronice pentru universitățile noastre reprezintă o „**fereastră**” în **lumea științei**, un instrument de difuzare a produselor intelectuale create și un mijloc eficient de schimb al rezultatelor cercetărilor cu comunitatea internațională.
- În Republica Moldova, chiar și cu ajutorul bibliotecarilor instruiți, **procesul de auto-arhivare este lent și nesolicitat** în comunitatea științifică. Autoritățile la nivel universitar și CNAA, precum și organizațiile donatoare de granturi trebuie să impună OA la rezultatele cercetării științifice.
- Este oportună ideea susținătorilor OA, care apelează la autori de a **încheia contracte cu editorii** oferindu-le editorilor **licența non-exclusivă** de publicare – atunci nu vor exista obstacole juridice pentru auto-arhivare.
- Deși majoritatea revistelor internaționale permit depunerea lucrărilor în IR, unii cercetători și editorii impun o perioadă de „embargo”. Depozite, fie de Acces Deschis (OA) sau de acces închis (CA) sunt aspecte care vor trebui să fie luate în considerare la stabilirea celei mai adecvate soluții privind natura instituțională a producției academice din Republica Moldova.

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

IREK – ASEM (Institutional Repository of Economic Knowledge)

- Depozitul digital disponibil pe pagina bibliotecii <http://irek.ase.md>. Acesta este structurat în 10 colecții, inclusiv și școala doctorală, care include publicații științifice ale cercetătorilor de la ASEM.
- Repozitoriul ASEM este o arhivă electronică a documentelor științifice, educaționale, de reglementare sau de altă natură, elaborate în orice subdiviziune ASEM, precum și de către angajații altor organizații, care au publicat materiale în publicațiile ASEM și au transmis ASEM-ului dreptul de a le plasa pe Internet.
- Tipuri de materiale incluse în Repozitoriu: *articole din reviste științifice, culegeri tematice, materialele conferințelor, care au fost editate de către Departamentul Editorial-Poligrafic al ASEM.*
- Tehnologia elaborată de publicare a documentului în arhivă electronică ASEM include utilizarea versiunii electronice a documentelor, precum și scanarea acestora, în cazul absenței versiunii electronice. În paralel vor fi dezvoltate *colecțiile privind materiale educaționale, publicațiile facultăților, materialele conferințelor.*

The poster features the logos of the European Union, Tempus Programme, and MISISQ at the top. Below them is a group photo of ASEM staff. The central text reads "IREK - ASEM Institutional Repository of Economic Knowledge". A paragraph describes the repository as an electronic archive of scientific, educational, regulatory, and other documents from ASEM divisions and its staff. The website **irek.ase.md** is prominently displayed. Below this is a computer monitor showing the IREK website interface. At the bottom, a red banner contains the Tempus Project No. 543929-TEMPUS-1-2013-1-IT-TEMPUS-JPGR "Modern Information Services for Improvement Study Quality (MISISQ)".

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

MISISQ

IREK - ASEM
Institutional Repository of Economic Knowledge

Repozitoriul ASEM este o arhivă electronică a documentelor științifice, educaționale, de reglementare sau de altă natură, elaborate în orice subdiviziune ASEM, precum și de către angajații altor organizații, care au publicat materiale în publicațiile ASEM și au transmis ASEM-ului dreptul de a le plasa pe Internet.

irek.ase.md

Tempus Project No.
543929-TEMPUS-1-2013-1-IT-TEMPUS-JPGR "Modern Information Services
for Improvement Study Quality (MISISQ)"

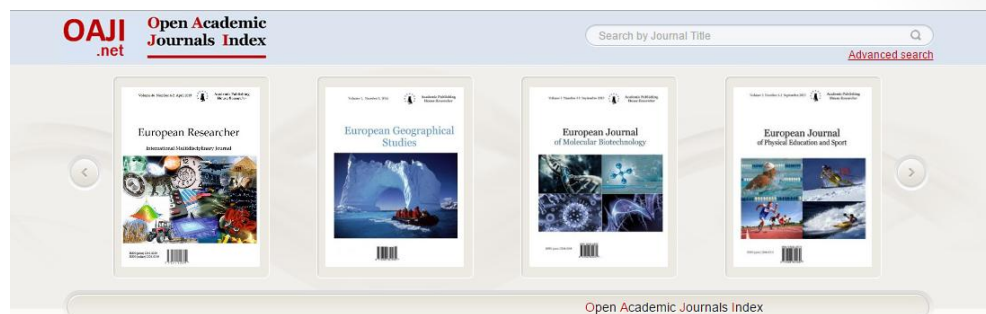

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Înregistrarea revistelor științifice în directorii OA

- Plasarea versiunii electronice a revistei științifice pe site-ul organizației nu poate asigura pe deplin vizibilitatea acestor publicații pentru comunitatea științifică internațională.
- Astfel, direcție inovațională devine înregistrarea revistelor **științifice în directoriul OA** și plasarea permanentă a articolelor din reviste pe aceste platforme online.
- Obiectivele colaborării dintre Biblioteca Științifică ASEM și Departamentul Știință: creșterea clasamentului al instituției prin îmbunătățirea criteriilor de eficiență, stabilite de CNAA (publicații, indicele de citare etc.); promovarea rezultatelor cercetărilor ale instituției în mediului științific global; promovarea cadrelor didactice, cercetătorilor, tinerilor absolvenți, doctoranzi în comunitatea științifică mondială.
- Primul rezultat semnificativ a fost înregistrarea revistei "Economica" în directoriul „OAJI” – Open Academic Journals Index: <http://oaji.net>.

Home
Journals List
Statistics
Our Journals
TOP 50 Most Downloaded Articles
For Publishers
Apply for Evaluation / Free Service
Journal Search
OAJI Logo
Advertising options on OAJI
Contact Us

Economica

Published by [Academy of Economic Studies of Moldova](#)

Year publication 1993

Frequency 4

Article Publishing Frequency 14

Impact Factor OAJI 2012

Abbreviation

Country Moldova

ISSN (print) 1810-9136

ISSN (online) -

Journal Website http://ase.md/index.php?page=economica_2013

Economica

Number 2 (92), 2015

FINANCIAL SAFETY MARGIN AS AN INDICATOR OF ECONOMIC SECURITY LEVEL

5

Authors: Alina IANIOGLO

[Abstract](#)

[View in PDF](#)

Number of views: 6

COLLABORATIVE PROCUREMENT – A SOLUTION FOR REDUCING COSTS FOR SMEs

6

Authors: Natalia GALANTON

[Abstract](#)

[View in PDF](#)

Number of views: 5

Co-funded by the
Tempus Programme
of the European Union

Concluzii

Depozitele digitale și înregistrarea revistelor în Acces Deschis reprezintă o nouă direcție de cercetare pentru biblioteci, instituții și universități. Ca orice inovație, aceasta include posibilități neexplorate, decizii neașteptate, probleme și perspective. **Pașii importanți pentru bibliotecile universitare ar trebui să includă următoarele:**

- formarea **parteneriatelor** între unitățile structurale ale universităților, precum și între universități;
- implicarea părților interesate și **formularea politicilor**, în conformitate cu prioritățile naționale și internaționale;
- definirea **domeniului de aplicare a depozitului** și dezvoltarea serviciilor în funcție de conținut;
- accesul prompt și comod la realizările științifice pe plan internațional, accesul la publicațiile naționale, creșterea prestigiului cercetătorilor universității;
- îmbunătățirea situației cu citările și influența acestora asupra altor cercetări;
- **noi posibilități de evaluare** pentru CNAA pe baza de „măsurători”, sau altor standarde pentru îmbunătățirea calității de investigare și integrare eficientă a cercetătorilor din Moldova în comunitățile internaționale științifice și educaționale;

Această provocare, în cazul în care vor fi implementate IR, **va consolida poziția învățământului superior din Moldova** la nivel național și internațional, va **maximiza contribuția bibliotecilor** și capacitatea lor de a media în mod eficient relația între utilizatorii și informațiile de care au nevoie.